

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

| | | | | |
|---|--|---|---|---|
| TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro- decanul Baroului de Ilfov | ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București | IOSEF G. COHEN Avocat | GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat | N. JAC CONSTANTINESCU Președinte la Curtea de Apel din București |
| RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris | V. DONGOROZ Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat și Laurent în Drept Paris | CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laurent în Drept Paris | ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat | Dr. ȘT. LADAY Membru în Consiliul Legislativ |
| C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București | C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat | GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat | P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat | AL. VELESCU Dr. în drept din Buc Avocat |
| | | | | ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris |

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticiei Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LEVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: **EMIL ST. RAPPAPORT**, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL
Un an p. B-ci, Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000 „
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
În lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București Strada Artei No. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S U M A R

- **PREFAȚA** semnată de d-l I. Ionescu-Dolj la vol. *Codul Transporturilor* adnotat de avocatul P. Al. Măinescu;
- *Legea pentru accelerarea judecăților din 1929 și Procedura Bucovineană* (urmare și sfârșit), de Oreste Ternăveanu.
- *O lege dreaptă care creiază nedreptăți*, de Traian R. Scriban.
- *În legătură cu gradațiile magistraților. Funcționarii judecătorești merita spor de leafă și gradații pe loc?*, de V. Glod-Silișteanu.
- *Congresul juridic internațional al Aviațiunii*, de Constant Ionescu.

JURISPRUDENȚE:

- Trib. Prahova s. I: *Cecilia Haralamb și Cecilia Voia tu-toare cu Judele Sindic al fal. Antoniu* (Divorț. Efecte în ce privește pe copii. Treimea convenită minorilor. Răscumpărare. Caracterul grațios. Reprezentarea minorilor. Art. 285 al. XI c. civ.), cu o *Notă* de Trajan Alexandrescu;
- Trib. Ilfov com. II: *Schonenberg cu Saul Marcovic* (Dacă pârâtul este decăzut a mai cere un termen pentru depunerea întâmpinării, sau este în termen a o depune în prima zi de înfățișare, atunci când acțiunea este intentată sub imperiul legii vechi a accelerării?).

Dăm loc cu plăcere Prefaței semnată de d-l Ionescu-Dolj Președinte la Consiliul Legislativ, prefață ce însoțește Volumul de peste 800 pagini, Codul Transporturilor, adnotat de d-l avocat P. Al. Măinescu, ce apare zilele acestea în Editura „Curierul Judiciar“:

P R E F A Ț Ă

„*Codul transporturilor adnotat*“, e o lucrare sosită la timp.

Se simțea cu adevărat nevoia, ca materialul juridic, referitor la contractul de transport — acest contract atât de des întrebuintat, în viața zilnică și deci și în cea juridică — să fie sistematizat și concentrat într'un manual pentru uzul juriștilor de toate categoriile și mai ales al practicianilor.

În literatura juridică română, în afară de câteva valoroase și cunoscute lucrări de doctrină (*E. Cristoforeanu*, *Contractul de transport*, 3 volume), nu există o lucrare de sinteză asupra materiei.

Citind „*Codul transporturilor*“, scris de D-l P. Al. Măinescu — Dr. în drept dela Paris și avocat din Craiova, cunoscut de altfel lumii juridice din alte lucrări anterioare¹⁾ — cod asupra căruia D=sa a avut amabilitatea a-mi cere o prefață — am constatat cu deosebită plăcere că noua sa lucrare, complectează nu numai lacuna ce semnalăm în literatura noastră juridică, dar corespunde în totul condițiilor de viață modernă.

În adevăr, „*Codul transporturilor*“ e o lucrare de sinteză cu dublu caracter: e o lucrare de doctrină, prin aceea că are la început resumată în mod admirabil în 210 capitole întreaga doctrină asupra materiei cea mai mare parte sub formă de întrebări și răspunsuri, iar drept răspuns, se găsesc reproduse în esență părerile celor mai cunoscuți autori români și străini; apoi, e și o lucrare cu caracter de utilitate practică, prin aceea că are strânsă, clasată la zi, sub fiecare text din codul civil și comercial, relative la contractul de transport, în-

1) D-l P. Al. Măinescu, în colaborare cu D-l D. Stoescu, distinsul juriconsult și mult apreciatul decan al corpului de avocați al Baroului de Dolj, au publicat în anul 1927 *Comentariul Legii de expropriere*, însoțit de studii de drept comparat. Lucrare care din cauza modului cu totul original cum a fost întocmit, s'a bucurat de o primire atât de bună din partea juriștilor în general.

treaga jurisprudență română și străină asupra celor mai neînsemnate chestiuni,

Pe lângă aceasta, codul conține și textele corespunzătoare francez și italian, precum și un capitol special pentru textele referitoare la contractul de transport din codul comercial transilvănean, împreună cu doctrina și jurisprudența.

„Codul transporturilor” rezervă o parte specială doctrinei și jurisprudenței referitoare la transportul persoanelor și bagajelor, ceace constituie un mare avantaj pentru cercetător, fiind știut că în legislațiunea română, dealtfel ca și în altele, dispozițiunile din codul civil și cel comercial, nu reglementează decât contractul transporturilor de lucruri, iar nu și pe cel de persoane și răspunderea cărașului în această materie, o bazată pe teorii jurisprudențiale.

Locul pe care-l ocupă fiecare din cele două teorii, cea contractuală și cea delictuală, în rezolvirea problemei, rezultă suficient din lucrare.

Jurisprudența am constatat că a fost adunată cu toată grija.

Un mic amănunt mi-a dovedit aceasta: între jurisprudențele române, am avut plăcuta surpriză de a găsi menționată și o opinie separată ce am făcut în 1910 ca judecător la Tribunalul Ilfov, Secția Comercială, prin care susțineam o părere mult răspândită în doctrină, după care Vagons Lits-urile, fiind considerate ca adevărate hoteluri ambulante, răspunderea Companiei de Vagons Lits, pentru bagajele voiajorilor, trebuie să fie aceeași cu cea a unui hotelier, iar nu cu cea a unui căraș.

Trecând peste acest amănunt, trebuie încă să adaug că „Codul transporturilor” a fost întocmit cu atâta artă — o artă cunoscută a autorului de la lucrarea anterioară menționată mai sus — că în câteva minute, cercetătorul poate cunoaște cum este soluționată de doctrină și jurisprudență, ori ce chestiune din această materie și aceasta în drept comparat.

Mai mult, asupra multor chestiuni, autorul ocupându-se de *lege ferenda*, face scurte propuneri de modificare, netezind drumul pentru viitor.

În toată lucrarea, în întregul ei, dovedește nu numai o muncă considerabilă, dar și o competență specială a autorului, căci numai un profund cunoscător al materiei putea să alcătuiască o lucrare atât de interesantă, de utilă și tot atât de ușor utilizabilă.

La finele lucrării autorul a publicat ca *annexe* o serie de legi, regulamente și convențiuni, toate în legătură cu Contractul de

Transport, între cari menționăm noul regulament de transport al Căilor Ferate Române din 1929, Convențiunea Internațională de transporturi dela Berna, Convențiunile feroviare încheiate cu Polonia și Tșhoslovacia etc., etc.

Se întâmplă să întâlnești câte o dată opere cari sunt așa de bine făcute că nu le poți găsi nici un defect, deși ai dori-o. Ei bine, astfel este și „Codul transporturilor” al D-lui Măinescu; nu i-am putut constata nici un defect, de aceea-l recomand cu toată căldura, tuturor juriștilor, ca o carte foarte utilă, conținutul ei, depășind cu mult titlul modest ce-l poartă.

I. IONESCU — DOLJ

Președinte la Consiliul Legislativ
Membru corespondent al Academiei Române

Legea pentru accelerarea judecăților din 11 Iulie 1929 și procedura civilă bucovineană *)

(urmare)

Legea prevede dispozițiuni speciale cu privire la participarea terților în proces, în prima linie fiind cele referitoare la acțiunea reconvențională, la acțiunea de intervențiune principată (paragraf. 16 proc. civ. buc.) și la acțiunea de chemare în garanție, în privința cărora se urmează potrivit dispozițiunilor art. 2 și 10 ultimul alin. din legea accelerării.

Este locul de arătat că cererea reconvențională prevăzută de procedura din Vechiul Regat nu este identică cu cererea reconvențională din proc. buc. Pe când, potrivit art. 61 din proc. civ. a Vechiului Regat, cererea reconvențională se face înaintea judecării cererii principale în două cazuri, și anume, când ea este în legătură cu cererea principală sau când cererea principală este în legătură cu cererea reconvențională prin mijloacele de apărare ce i se opun, potrivit dispozițiunilor din proc. civ. buc. (paragraf. 233 din proc. civ. și paragraf. 96 din norma de jurisdicțiune), cererea reconvențională se poate face în următoarele trei cazuri și anume:

1. Pentru reclamarea unei pretențiuni care e conexă cu cererea din acțiune;
2. Dacă cererea se pretează pentru compensațiune; și

3. Chiar în cazul când cererea reconvențională ar viza un drept devenit controversat în cursul procesului, în acest caz, ea va fi o acțiune reconvențională pentru stabilire. Conceptul juridic al cererei reconvenționale este după procedura în vigoare în Bucovina cu mult mai larg de cât Vechiul Re-

*) Vezi „Curierul Judiciar” No. 30 din 21 Septembrie 1930

gat și această extindere a noțiunii merge atât de departe încât se poate reclama prin cerere reconvențională chiar și un drept care devine litigios în cursul procesului, fie în instanța întâia fie în instanța de apel, în Bucovina putându-se introduce cererea reconvențională și în instanța de apel. (A se vedea expunerile d-lui deputat Dr. Aurel Morariu cu ocazia desbaterilor legii accelerării la Cameră în anul 1925).

Conform noii legi în Bucovina cererea reconvențională urmează după normele ce rezultă din paragrafele 96 și 233 proc. civ. buc.

Modificarea procedurală în ceea ce privește cererea reconvențională după noua lege constă în faptul că depunerea ei în instanță poate să se efectueze, după cum rezultă din art. 9—12 din legea accelerării, sau odată cu depunerea întâmpinării, sau după aceea, în termenul ce s'a fixat în acest scop de instanță, sau, în fine, mai târziu însă cu restricțiunea a se putea depune numai în cursul procedurii înainte primei instanțe, nemai fiind admisibilă introducerea cererii reconvenționale și înainte instanței de apel.

De altfel, cererea reconvențională, chemarea în garanție și introducerea unui terț în proces, cari nu se vor fi făcut înăuntrul termenului arătat în art. 9 și 11 din legea accelerării, se vor judeca separat, afară de cazul când amândouă părțile consimt a se judeca împreună cu cererea principală (art. 12). Pentru Bucovina se menține dispozițiunea paragrafului 391 proc. civ. buc. care admite a se hotărâ asupra cererii reconvenționale prin hotărâre parțială, când după rezultatul procesului cererea reconvențională ar fi ajuns de a fi în stare de hotărâre înainte de a se fi lămurit și situațiunea acțiunii ce s'a făcut.

Regulele de competență din paragraful 96 din norma de jurisdicțiune bucovineană ce admite că la instanța acțiunii principale poate fi introdusă și acțiunea reconvențională, au rămas în vigoare.

Potrivit art. 30 din legea accelerării, intervenția principală poate fi făcută numai în cursul primei instanțe. Intervenția accesorie însă poate fi făcută în tot cursul procesului.

Intervenientul trebuie să ia procesul în starea în care se găsește în momentul intervenției (art. 30 alin. 3). Intervenția trebuie să îndeplinească formal cerințele acțiunii arătate la art. 1 și 2 și aceasta sub sancțiunea prevăzută de art. 10 ultimul alin. Art. 30 alin. 1 arătând că intervenția trebuie să îndeplinească condițiunile acțiunii, rezultă că ea trebuie să cuprindă, atât indicarea motivelor de fapt și de drept, cât și indicațiunea probelor pe care se întemeiază.

În această ordine de idei, trebuie să arătăm că intervențiunea principală și accesorie, așa cum le prevede procedura civilă din Vechiul Regat, nu

sunt identice cu intervențiunea după concepțiunea proc. civ. buc. Deosebirea este următoarea:

Potrivit art. 247 din proc. civ. din Vechiul Regat, persoana care are un interes legitim, născut și actual, într'o pricină ce se urmează între alte persoane, va putea cere să stea și dânsa în instanță. Intervențiunea se va putea face, fie pentru recunoașterea drepturilor intervenientului, fie pentru apărarea drepturilor uneia din prigonitoarele părți. Ceeace înțelege astfel legiuitorul Vechiului Regat sub intervențiune principală, este, după sistemul proc. civ. din Bucovina, numai o intervențiune accesorie, intervențiunea principală fiind, potrivit paragrafului 16 din proc. civ. buc., în ipoteza când terța persoană reclamă pentru sine, în tot sau în parte, dreptul sau obiectul ce formează temeiul litigiului. Ceeace după codul de proc. civ. din Vechiul Regat e o intervențiune accesorie, după codul proc. civ. buc. nu există intervențiune (a se vedea expunerile d-lui deputat Dr. Aurel Morariu, în desbaterile dela Cameră în anul 1925).

Cine e chemat în judecată ca posesor al unui lucru sau al unui drept real, dar nu vrea să stea în instanță fiindcă susține că posedă în numele unui terț, trebuie, conform paragrafului 22 din proc. civ. buc., să invite pe autorul său să se explice în ce raport juridic stă cu obiectul procesului sau cu pretențiunea arătată în acțiune.

Dacă autorul recunoaște raportul juridic pretins de pârât, el poate, cu consimțământul pârâtului, să intre în locul lui ca parte în proces urmând ca în cazul trecerii procesului asupra autorului pârâtul să fie scos din proces (art. 23 proc. civ. buc.).

Aceste principii procedurale, referitoare la indicarea autorului, rămân nealterate, prin art. 30 alin. 2 din legea accelerării modificându-se numai dispozițiunile privitoare la termenul în care se face indicațiunea autorului înainte instanței.

Pe când, potrivit dispozițiunilor paragrafului 22 din proc. civ. buc., invitarea autorului se face de către pârât prin înseris, imediat după ce i s'a înmănat, acțiunea, art. 30 din legea accelerării prevede o prelungire a termenului dându-se pârâtului dreptul de a indica autorul, sau la prima înfățișare ce s'a fixat pentru judecarea acțiunii, sau la un alt termen pe care pârâtul îl poate cere în acest scop dela instanță și care, conform art. 11 din legea accelerării i se acordă. Discuțiunea în principiu a indicării autorului se face în ședința în care a fost introdusă urmând ca, în caz de admitere a cererii (paragraf. 30 ultim alin), să se procedă, conform art. 4 din legea accelerării, adică dispunându-se înmânarea unei copii de pe înseris către autor. Potrivit art. 73 din legea accelerării rămân în vigoare dispozițiunile paragrafului 21 din proc. civ. buc. relativ la denunțarea

procesului. Deci, dacă va trebui ca cineva să pună în cunoștință despre un proces pe un terț, cu scopul de a motiva față de acesta unele efecte de drept civil, interesatul poate face aceasta printr'o notificare scrisă în care trebuie să arate și motivul încunoștiințării cum și pe scurt starea procesului în cazul când acesta a început deja.

Asupra denunțării procesului instanța nu se pronunță prin nici o hotărâre, ea având numai căderea de a dispune înmânarea înscrisului către destinatar căruia se face notificarea.

În ce privește cererea de chemare în garanție, care, potrivit art. 112 și 113 din procedura Vechiului Regat, are de obiect ca instanța să fie obligată a hotărî dacă chematul în garanție e dator sau nu să depună garanție, procedura din Bucovina nu o cunoaște, legiuitorul bucovinean înțelegând prin noțiunea juridică de chemare în garanție, cuprinsă în paragraful 21 alin. 2 din proc. civ. buc. și art. XXXI din legea introductivă a procedurii civ. buc., așa numita vechea *litis denunciatio* care are de scop, vestind unui terț, liti-giul să creeze un anume mijloc preventiv de apărare; ea atare poartă impropriu numirea de chemare în garanție (a se vedea expunerile d-lui deputat *Dr. Aurel Morariu* în debaterile dela Cameră din anul 1925).

Anumite dispozițiuni de lege în concepția juridică procedurală fiind de natură teritorială, rămâne că pentru chemarea în garanție în Bucovina să se aplice art. 21 alin. 2 din proc. civ. buc., potrivit căruia o asemenea încunoștiințare va fi trimisă de instanță destinatarului, fără să fie nevoie a se proceda conform art. 30 din legea accelerării și a se pronunța în prealabil asupra admisibilității ei în principiu sau a observa celelalte formalități edictate de art. 30 ce poartă asupra participării terților la proces.

Pentru realizarea scopului ce legea și-a propus de a ajunge la o justiție bună și expeditivă, s'a luat o serie de măsuri împotriva diferitelor abuzuri de târăgăneli procedurale completându-se astfel în multe privinți dispozițiunile de aceeași natură ale codului de procedură civilă buc. Art. 18 și 53 din legea accelerării modifică dispozițiunile paragrafului 346 din proc. civ. buc., care tratează despre indemnizarea martorilor.

Potrivit dispozițiunilor art. 53 din legea accelerării, instanța va emite la cererea părții interesate contra martorului sau expertului, care lipsește la prima citare, mandat de aducere.

Dacă după emiterea a trei mandate de aducere martorul nu se prezintă instanța apreciind împrejurările va putea proceda la judecată. O dispozițiune cu efect similar prevede paragraful 335 din proc. civ. buc., relativ la limitarea temporală a probei testimoniale admise și potrivit căreia dacă

ascultarea unui martor a fost încercată în zadar și există temerea că repetările încercării ar duce la o nouă amânare a procesului, instanța va fixa (limita) la cerere, pentru această administrare de probă, un termen, după a cărui trecere fără efect pozitiv, desbaterea va continua fără să se țină seama de dovada propusă prin acest martor. Potrivit art. 53 din legea accelerării, contra expertului care a primit însărcinarea, dar n'a depus raportul în termen provocând o amânare, instanța va putea pronunța condamnarea la plata de despăgubiri.

Relativ la martori rămâne în vigoare paragraful 333 ultim alin. din proc. civ. buc., potrivit căruia martorul neurmător citației (recalcitrant) se va obliga la cerere, de instanță, față de toate părțile, la daunele cauzate prin zădărnicierea sau întârzierea probei.

Când instanța a admis proba cu martori, partea propunătoare este obligată ca, în termen de 5 zile dela admitere, să prezinte lista martorilor arătând numele și adresa lor și urmând ca în caz de neprezentare a listei în termen, să fie decăzută din dreptul de a se mai servi de această probă în cursul instanței. O astfel de sancțiune e prevăzută și pentru cazul când nu se va depune în termenul de mai sus, sau în cel fixat de instanță, taxa citațiilor, cum și suma fixată de instanță pentru cheltuielile de cercetare, transportul, sau despăgubirea martorilor, sau onorarul expertului (art. 18 legea accelerării).

Dispozițiunile paragrafului 301 din proc. civ. buc., privitoare la aducerea de acte ce servesc ca mijloc de dovadă, se completează prin art. 24 din legea accelerării care prevede că dacă actul se găsește în păstrarea unei autorități publice, instanța va lua măsuri, după cerere sau din oficiu, pentru aducerea actului, putând pronunța în contra șefului autorității, în caz de refuz nejustificat, daune cominatorii. Producerea în instanță de acte netimbrate sau insuficient timbrate nu suspendă cursul judecării, dar hotărârea nu se va da decât după plata taxelor și amenzilor eventuale exceptându-se cazul când ambele părți declară că nu se mai servesc de act (art. 57 din legea accelerării).

Dacă actele produse ca dovadă sunt scrise în limbă străină sau cu litere vechi ele se vor depune traduse sau scrise cu litere latine, certificate pentru conformitate de parte, (art. 1 alin. penultim legea accelerării). Când se contestă exactitatea traducerii în limba română, sau a transcrierei cu litere latine făcute de parte potrivit art. 1 suscitată, instanța apreciind va putea ordona traducerea sau transcrierea actului de către un traducător autorizat, potrivit dispozițiunilor regulamentului din 18 Octombrie 1925 pentru funcționa-

rea traducătorilor și interpreților pe lângă instanțele judecătorești (art. 17 legea accelerării).

Pentru a înlătura târăgăniri de procedură din partea organelor auxiliare instanțelor de judecată, legea accelerării prevede prin art. 56 că portării și toți funcționarii judecătorești și administrativi, însărcinați de lege cu îndeplinirea sau cu comunicarea actelor procedurale, din a căror vîină s'a ceazioant amânarea procesului, vor fi condamnați de instanță printr'o încheiere executorie la plata unei amenzi și la despăgubirea părții prejudiciate. Se prevăd și mijloacele de atac acordate de lege pentru scutirea sau reducerea amenzii sau a despăgubirii.

În Cap. V legea tratează despre apel. Procedura apelului se inaugurează prin cererea de apel al cărei cuprins se disciplinează prin art. 33 din legea accelerării. Potrivit art. 32 din legea accelerării, termenul de apel în materie contencioasă civilă și comercială este de 15 zile, modificându-se astfel paragraful 464 din proc. civ. buc. care prevedea un termen de apel de 14 zile. În scop de a unifica termenul de apel din diferitele legi, se precizează în acel articol că acest termen se aplică și în materiile în cari legi sau dispozițiuni speciale prevăd alte termene. Termenul curge dela data comunicării hotărârii, afară de cazul când prin anumite dispozițiuni legale s'ar prevedea că termenul se va socoti dela pronunțarea hotărârii. Potrivit paragrafului 465 din proc. civ. buc., petiția de apel se introduce la tribunalul de primă instanță.

Legea accelerării modifică această dispozițiune prevăzând prin art. 34 că apelul se poate depune sau la registratura tribunalului care a pronunțat sentința sau direct la Curtea de apel respectivă.

În cazul când apelul se depune la tribunal, președintele îl va trimite de îndată, împreună cu dosarul cauzei, președintelui Curții de apel (art. 34 legea accelerării). De nu s'a depus apelul la prima instanță, grefa tribunalului va cere imediat după expirarea termenului de apel, din oficiu, primului greșier al Curții de apel să i se comunice dacă s'a înregistrat la curte vreun apel în termenul prevăzut de lege. Grefa Curții va comunica imediat acest răspuns. Funcționarul din a cărui neglijență nu s'au îndeplinit formalitățile sus zise va suferi sancțiuni anume prevăzute în lege (art. 32 legea accelerării).

O inovație importantă a legii, atât pentru Vechiul Regat cât și pentru Bucovina, este posibilitatea de a adera la apelul părții potrivnice, adică alăturarea la apel prevăzută în codul de procedură ardelean (art. 493 proc. civ. ardelean).

Dispozițiunea este bună pentru că cată a evita apelurile făcute în scop de șicană. În această privință, raportul dela Cameră arată că într'un proces terminat la prima instanță prin admiterea în

parte a acțiunii, adică în situația când ambele părți ar avea interes să facă apel, nici una din ele n'ar face apel pentru temporizarea pricinei fiindcă ar risca să îmbunătățească situația părții adverse prin aderarea la apelul său, ceea ce i-ar crea apelantului o situație mai rea decât aceea în care s'ar fi găsit dacă n'ar fi declarat apel.

Potrivit art. 40 din legea accelerării se recunoaște pentru intimat dreptul de a adera la apelul principal făcut de apelant, printr'un apel propriu făcut cu formele prevăzute pentru apel și prin care se cere reformarea sentinței tribunalului. Această aderare o poate declara intimatul și după expirarea termenului în care putea să de-lare el însuși apel, iar dacă face aderarea în-lăuntru termenului de apel, această aderare este considerată și tratată ca apel independent. Spre deosebire de codul de procedură transilvănean, care permite alăturarea la apel până la terminarea desbaterii orale, legea accelerării precizează că intimatul trebuie să facă aderarea sau prin întâmpinare sau cel mai târziu la prima înfățișare înaintea curții. Potrivit art. 41 din legea accelerării alăturarea la apel urmează în general, soarta apelului principal, așa că dacă apelantul își retrage apelul la prima zi de înfățișare, sau dacă apelul său este respins ca tardiv or inadmisibil, aderarea la apel este respinsă neaplicându-se însă această dispozițiune dacă aderarea s'a făcut în-lăuntru termenului de apel când alăturarea se va considera, cum s'a zis, ca un apel independent.

Din însăși natura aderării la apel rezultă că ea nu are efect față de adversarul în privința căruia sentința a rămas definitivă, ci numai față de acela care a declarat apel sau asupra căruia s'ar extinde efectul apelului. Art. 33 din lege modifică dispozițiunile paragrafului 467 din codul proc. civ. buc. și arată că cererea de apel va cuprinde a) numele, pronumele, domiciliul sau reședința părților, b) arătarea hotărârii care se apelează și c) motivele de fapt și de drept cari se invocă în susținerea apelului, urmând că dacă proba va consista în acte nearătate la prima instanță, apelantul să se conformeze dispozițiunilor art. 1 din legea accelerării privitoare la cuprinsul cererii de chemare în judecată, cari dispozițiuni se vor respecta ca condițiuni generale ale petiției de apel.

Pe când relativ la acțiune legea prevede că dacă nu va cuprinde numele și pronumele părților, cum și obiectul ei, va fi declarată nulă, o astfel de sancțiune nu prevede pentru cererile de apel.

Legea care sub acest raport e mai indulgentă dispune prin art. 37 că apelantul care nu a îndeplinit cerințele art. 33 sus zis, va putea să completeze sau să modifice apelul său, cel mai târziu până la prima zi de înfățișare.

În cazul când completarea sau modificarea apelului ar fi ocazionat amânarea procesului, instanța de apel va impune apelantului, la cererea intimatului, să i se plătească o despăgubire în raport cu dauna cauzată prin amânare, cerere însă ce nu se va admite în cazul când apelantul justifică că a fost silit să facă apelul mai înainte de comunicarea sentinței apelate.

Efectul apelului este în princip devolutiv, art. 38 și 39 legea accelerării restrângând dreptul părților de a aduce în desbatere alte motive, mijloace sau probe, decât acele invocate la prima instanță sau arătate în apel și în întâmpinare. Potrivit principiului pus în art. 14 se pot totuși ori când propune, chiar și din oficiu, excepțiile de ordine publică. De altfel este îngăduit a se cere și probe noi în cursul instanței în cazurile arătate de art. 14 literile a, b și c din legea accelerării cum s'a arătat mai sus, când s'a tratat despre invocarea excepțiilor procedurale în cursul procesului. Potrivit dispozițiilor paragrafelor 470—478 din proc. civ. buc., după sosirea actelor la instanța de apel, președintele acestei instanțe, sau judecătorul însărcinat cu funcțiunea de președinte al completului de apel, va supune apelul unui examen prealabil putând, pe baza acestui examen și fără fixarea unei audiențe pentru dezbaterea orală, să aducă chestiunea înaintea completului de apel în ședință secretă, unde, fără desbatere orală, se putea respinge sau chiar admite apelul, urmând ca numai în cazurile când petiția de apel s'a găsit proprie pentru fixarea unei audiențe de desbatere orală în apel, această ședință să se sorocească de președintele completului de apel respectiv. Noua lege abrogă aceste dispozițiuni din proc. civ. buc. și numai impune președintelui Curții de apel de a examina în prealabil apelul dacă corespunde condițiilor legale, adică dacă cuprinde elementele constitutive ale cererii de apel.

Art. 35 din legea accelerării dispune ca președintele Curții de apel va fixa fără excepție termen de înfățișare și va ordona citarea părților înaintea Curții dispunând în același timp să se comunice intimatului odată cu citația, un exemplar de pe cererea de apel cu invitația de a depune în dosar întâmpinarea sa cu cel puțin 10 zile înainte de termenul fixat pentru judecarea apelului. În privința răspunsului la apel se vor observa condițiunile formale prevăzute de lege pentru întâmpinarea la acțiune. Numai în cazul când apelantul nu a îndeplinit cerințele art. 33 din legea accelerării, el va completa sau modifica apelul cel mai târziu la prima zi de înfățișare; în atare caz, intimatul va putea cere să i se acorde un termen înlăuntrul căruia să depună întâmpinarea sa scrisă (art. 37 legea accelerării).

Astfel facultatea ce s'a lăsat intimatului de a

cere acel termen este limitată la cazurile precizate care sunt mai reduse decât cele ce se acordă părâtului, potrivit art. 11 din legea accelerării, spre a cere un termen pentru formularea și depunerea întâmpinării relativ la cererea de chemare în judecată.

Prin art. 38 din legea accel. nu se abrogă dispozițiunile paragrafului 482 din proc. civ. buc., care prevăd că afară de cererea de plata cheltuielilor procedurii din apel, nu se poate ridica înaintea Curții de apel o cerere nouă și că deci în apel nu se poate schimba nici cauza nici obiectul pricinii și nici calitatea părților.

Art. 38 din leg. accel. glăsuind însă că părțile nu se vor putea servi înaintea Curții de apel de alte motive, mijloace sau probe decât de cele invocate la prima instanță, sau arătate în apel și în întâmpinare, afară de cazurile prevăzute de art. 14 legea accel., rezultă că sistemul apelului primit al paragrafului 492 din proc. civ. buc. este într-o atît lărgit că afară de probele cerute în cursul primei instanțe se vor mai putea invoca dovezi noi înaintea Curții de apel când a) proba cerută este jurământul, b) când necesitatea probei a rezultat din desbatere și partea nu o putea prevedea și în fine c) când administrarea probei nu provoacă amânarea procesului, urmând că în cazul b) și partea adversă să aibă drept la contra probă însă numai asupra aceluși punct și cu condiția să o invoace în aceeași ședință.

Omissionea intimatului de a răspunde la apel prin întâmpinare sau de a invoca probe nu-l privează de dreptul de a participa la ședința de apel și de a se apăra acolo discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și probelor părții adverse.

Părțile pot să se servească înaintea Curții de apel de probele administrate și mijloacele invocate cât și dovezile propuse în prima instanță dar respinse, fără ca aceste motive, mijloace sau probe să fi fost reproduse în cererea de apel sau în întâmpinare.

De altfel, în instanța de apel se vor aplica dispozițiunile prevăzute pentru procedura înaintea tribunalului ca primă instanță (art. 39 legea accelerării).

Astfel, între altele, se va proceda conform art. 29 din leg. accel. în ipoteza când o parte nu s'ar prezenta la ședința fixată pentru desbaterea apelului, Curtea va cerceta cu toate acestea toate lucrările din dosar, va asculta concluziile orale ale părții prezente, va examina și memoriul părții absente și va hotărî asupra afacerii putând chiar admite pretențiile părții absente dacă le va găsi întemeiate.

Dacă însă nici una din părți nu se prezintă la judecarea apelului, se va suspenda procedura (art. 28 legea accelerării) modificându-se astfel paragra-

ful 491 din proc. civ. buc., care și în asemenea cazuri prevedea că se va desbata totuși asupra apelului și se va hotărî ținându-se seama de ceea ce se invoacă prin petițiunea de apel și prin concluziunile scrise ce s'ar fi depus.

Deși dispozițiunile paragrafului 55 din proc. civ. buc. prevăd că hotărârea asupra punctului cheltuelilor, dintr'o sentință a tribunalului de primă instanță, poate, dacă nu e atacată deodată cu fondul, să fie atacată numai cu recurs, care constituie un fel de apel sumar în afaceri de mai puțină importanță după organizarea noiei legi. În ipoteza când se va ataca numai hotărârea asupra cheltuelilor dintr'o sentință va trebui a se introduce apel, deoarece noua lege de accelerare nu cunoaște calea recursului potrivit paragrafului 514 din proc. civ. buc., ea reținând ca mijloc de atac, prin care se urmărește în fața unei instanțe superioare reformarea hotărârei date în prima instanță de tribunal, numai calea apelului despre care se tratează în art. 32—44, cum s'a arătat mai sus.

Potrivit dispozițiilor paragrafului 87 din proc. civ. buc., înmânările se fac din oficiu (a se vedea discursul d-lui senator *Dr. Alecu Popovici*, în ședința din 11 Iunie 1929, cu ocazia debaterii legii accelerării în Senat). Acest sistem al înmânărilor îl prevede și noua lege care prin art. 54 dispune că înmânarea acțiunii, apelului, întâmpinării, citațiilor și ori căror acte de procedură, precum și comunicarea hotărârilor să se facă din oficiu și fără de plata vreunei taxe speciale.

Potrivit dispozițiilor art. 55 din legea accelerării înmânarea și comunicarea ordonată din oficiu se va face în comunele rurale și urbane, nereședințe de județ, prin organele administrative, potrivit competenței lor și cu paza formelor statornicite prin codul de proc. civ. buc., așa că în această privință rămân în vigoare dispozițiunile paragrafului 87-123 din proc. civ. buc. privitoare la: înmânarea în țară, împuternicitul pentru primirea înmânărilor, timpul și locul înmânării, înmânarea în lipsă, înmânarea acțiunilor, refuzul înmânării, dovada de înmânare, schimbări de domiciliu, înmânarea prin avocați, înmânarea directă la tribunal, înmânarea prin publicație, înmânarea prin curator, înmânarea pentru exteritorialități și, în fine, la înmânarea în străinătate.

Înmânările efectuându-se din oficiu nu se vor plăti, cum s'a amintit, mai mult taxe speciale pentru înmânare; actele însă ca atare, cari se vor înmâna, rămân supuse taxelor de timbru prevăzute de legea timbrului (art. 54 alin. 6 din legea accelerării).

Pentru a nu aduce un gol în veniturile Statului s'a dispus, în locul taxelor de înmânare, sporirea impozitului proporțional pe acțiuni dela 0,60%

prevăzut de art. 5 paragraful 1 din legea timbrului la 0,80% dispunându-se că la acțiuni la cari nu se percepe timbrul proporțional (afaceri sub 5000 lei) să se perceapă drept taxă o sumă reprezentând de atâtea ori taxa de timbru prevăzută de art. 5 paragraful 2 din legea timbrului, câte părți sunt în proces. Când însă mai multe părți au un reprezentant sau mandatar comun, ele vor fi socotite o singură parte. — Potrivit art. 54 ultim alin. din legea accelerării părțile vor avea facultatea a recurge la oficiul portăreilor și în afaceri ce țin de judecătoriile de ocoale, acest corp funcționăresc mai înainte nu avea căderea în Bucovina de a interveni și în chestiuni ce țin de competența judecătoriilor.

O inovațiune de aprobat prevede art. 57 din legea accelerării care dispune că cererile introductive de instanță, apelurile și orice acte de procedură insuficient timbrate, căroră li s'a dat curs din eroare vor fi valabile dacă la primul termen de înfățișare, partea va justifica plata taxelor de timbru, partea putând chiar cere un singur termen, pentru plata acestor taxe, în care caz ea va fi însă obligată și la o amendă egală cu îndoitul taxelor. E de observat, că s'a omis a se extinde dispozițiunile privitoare la perimare din procedura Vechiului Regat, necunoscute în Bucovina, asupra țării întregi. Fiind la mijloc o dispozițiune de folos practică, destinată a pune capăt proceselor lăsate în părăsire, mai ales acum când latura fiscală a noilor legi nu permite continuarea proceselor dacă nu s'au achitat diferitele taxe impuse justițiabililor, această extindere ar fi fost bine venită.

Art. 73 din lege, neprevăzând anume pe articole cari dispozițiuni din proc. civ. buc. au fost abrogate, această sarcină revine instanțelor judecătorești de a stabili aceasta pe cale de interpretare. Aceste chestiuni apar însă de multe ori foarte delicate și depind numai de aprecierea magistratului. Or, în materia procedurală din legea de față, nota conducătoare prezintă caracteristica că legiuitorul a vrut să accelereze judecățile, urmează ca în chestiuni de echivoc să se dea numai soluțiuni de așa manieră, încât să se pună la dispoziția justițiabililor o procedură cât se poate de rapidă întru limpezirea pretențiunilor lor ținându-se cont în această privință de principiul ce predomină în procedurile expeditivă concretizat în adagiul latin care zice: „*Bis dat qui cito dat*”.

Vatra-Dornei, 11 Iunie 1930.

ORESTE TERNAVEANU

Doctor în drept, judecător

Fost consilier juridic pentru Bucovina
în Ministerul Justiției

O LEGE DREAPTĂ CARE CREAȚI ȘI NEDREPTĂȚI

E vorba de legea pentru înaintarea pe loc a magistraților tribunalelor și acordarea gradațiilor celor dela Curțile de Apel.

Este legea care repară o imensă nedreptate, sub povara căreia au trăit ani întregi judecătorii tribunalelor.

Aceștia, care au un stagiu de 12 ani, pot fi înaintați pe loc la gradul de consilier. De ce nu s'a creiat această excepție și pentru judecătorii de ocol? Dintre ei, sunt unii care au stat câte 9 și 10 ani până au obținut gradul de prezident, deci, drept era ca legea să-i fi cuprins și pe ei.

Este excelentă dispoziția acordării gradațiilor magistraților Curții. Este însă greșit că gradația e limitată, căci trebuia ca după alți 6 ani să se acorde alta.

Gradația trebuie acordată mecanic nu cu avizul conform al consiliului.

Traiu demn, corect și înalt la care are dreptul un magistrat de Curte, nu poate fi condiționat ideii distincțiunii.

Pentru distincție, poți să-i dai omului decorații, diplome, adrese omagiale, orice, dar nu poți să-i zici, îți dau pâine dacă te vei distinge.

Salarul judecătorului de azi, e salar de agonie!

Posibilitatea traiului conform rangului trebuie să aparțină funcției, nu distincției.

Apoi, demnitatea magistratului impune ca gradația să fie acordată prin voința legii, nu prin aceia a oamenilor. Asta va împiedica curbarea spinărilor, ceea ce, pentru prestigiul nostru, e mult!

Legea trebuie să evite cersirea gradațiilor or înaintărilor și pornirea către București spre a cuceri un drept.

O altă injustiție creată de lege este că ea nu acordă gradații judecătorilor de ocol, tribunal, procurori, președinți de tribunal, consilieri pe loc, care, nu din voința lor, n'au putut trece efectiv în Curte.

Când e vorba de specializarea magistraților, trebuie să se acorde tuturor aceiaș posibilitate de trai ca celor dela Curtea.

Toți au aceleași nevoi și, poate, o muncă mai mare.

În definitiv, legea e bună, dar trebuie corectată în sensul dreptății ideale.

D-l Gr. Iunian este un real prieten al magistraturii și cred că legea o va modifica conform intereselor justiției.

Fiind la minister, în cabinetul d-sale, șeful său de serviciu i-a spus că un om politic vrea să-i vorbească. D-sa a răspuns că întâi va primi toți magistrații și apoi pe ceilalți.

Iată devotament și dragoste către instituția ce conduce, de aceia, cu toată nădejdea, îl rugăm să continue opera bună pentru întărirea magistraturii.

TRAIAN R. SCRIBAN

IN LEGĂTURĂ CU GRADAȚIILE MAGISTRAȚILOR

Funcționarii judecătorești merită spor de leafă și gradații pe loc?

În revista „Curierul Judiciar” din 6 Iulie 1930 eminentul Consilier de Curte de Apel D-l Eugen Petiț, publică sub titlul „Curierul luni Iulie” judicioasele sale aprecieri asupra sporirii salariilor magistraților, limita de vârstă a magistraților, diurne, etc. cari pe

cât sunt de logice, tot atât sunt de echitabile și drepte. D-sa face comparația între salariile magistraților din Franța cu a magistraților noștri, arată că îmbunătățirea salariilor s'a făcut în Franța cu efect retroactiv, întrucât: „munca magistraților trebuie plătită cu „salarii cari să le dea puțința unui trai omenesc, ținându-și prestigiul delicatei lor situații sociale și ferindu-i de tentații nesănătoase; demonstrează apoi că, diurnele acordate magistraților de către orice instituție sau minister, ar trebui vărsate Ministerului de Justiție, care să procedeze la o repartiție echitabilă sub forma unui spor de salariu la fel pentru toți magistrații de aceeași treaptă, pentru a nu se vedea unii magistrați protejați prin primirea diurnelor, iar cei fără diurne supra încărcăți de lucrări.

În privința limitei de vârstă la magistrați, expunerea făcută de ilustrul magistrat, este absolut cu totul întemeiată, iar dovada celor expuse este o realitate.

Ne permitem a face totuși, o complectare, care credem că numai printr'o scăpare de vedere a trecut neobservată, căci nu putem să ne închipuim că, articolul sus amintit a fost făcut numai în vederea apărării prestigiului magistraților. ca o castă deosebită și din care s'ar exclude și auxiliarii magistraților, cari sunt funcționarii judecătorești și cari împreună cu magistrații compun întregul aparat judecătoreș.

Este drept că până acum s'a făcut prea mici și incomplete încercări pentru o bună selecționare a personalului și deci și ridicarea prestigiului acestora, însă acestea sunt departe de a corespunde stărei de astăzi, selecționarea trebuind să se facă cu mai multă atenție și în mod cu totul deosebit, ținând seamă de numărul cel mare de postulanți cu pregătiri superioare, întrucât astăzi avem la instanțe nu numai absolvenți de liceu, ci chiar și licențiați în drept, ca: grefieri și ajutoari de grefier și chiar și ca impiegați.

Chestiunea selecționării personalului funcționarilor judecătorești a mai fost semnalată încă de câțiva ani în diferitele ziare și reviste juridice ca: „Curierul Judiciar”, „Ardealul Juridic”, etc. în diferite articole în care se arată modul defectuos cum este recrutat acest personal, fără nici o normă stabilită potrivit timpurilor de azi, căci în greșea unei aceleași instanțe se poate vedea, și mai cu seamă în Transilvania, că se găsesc funcționând cu același salariu, impiegați cu 4 clase primare, alături de impiegați cu liceu și licențiați în drept. — Ceva mai mult, se văd avansați înaintea celor cu studii, posesorii a 4 clase primare.

Deși în art. 249 din legea de organizare judecătorească se prevede că: „pentru a fi numit impiegat la o instanță judecătorească, se cere să aibă 21 ani impliniți, cum și în al. 2 se cere a avea 4 clase dela o școală secundară sau altă școală similară și numai în lipsă de candidați cu asemenea titlu, să se poată primi și cei cari au absolvit cursul primar complet”, totuși excepția a devenit regulă și chiar în Transilvania și ținuturile unite cu Patria Mamă, unde nu se primea în funcțiuni judecătorești de cât absolvenți a 4 clase secundare, în ultimul timp s'a numt și avansat și absolvenți ai cursului primar, cu toate că, statutul funcționarilor publice prevede categoric că, absolvenții ai cursului primar chiar de vor fi numiți în funcțiuni nu vor putea fi înaintați, ci ei vor rămâne aceeași clasă și grad sub denumirea de agenți. Pentru ce oare, astăzi când avem atâți postulanți, nu numai cu 4 clase secundare, ci chiar și cu licența în drept, nu se respectă textul categoric al legii statutului funcționarilor publice? Ori câtă rutină și experiență ar căpăta

un funcționar absolvent al cursului primar, totuși ca om, va lăsa mult de dorit, întrucât nu are la bază cunoștințele generale ce le poate căpăta în cursul a 4 clase secundare. Apoi de viața lor privată și chiar publică nu se prea interesează nimeni, fiind lăsați fără un control sever ei alunecă și cad, degradându-se uni într'atât că compromit corpul din care fac parte, prin viața pe care o duc în societate. Că se vor găsi rari cazuri de auto-cultură, acestea sunt excepția excepțiilor și nu le pot face de cât onoare.

Admițându-se funcționari judecătorești numai cu absolvirea cursului primar, se degradează instanțele noastre și în mod fatal se știrbește din însuși prestigiul magistraturei, iar funcționarilor cu pregătiri superioare li se creiază dificultăți și nedreptate din cauză că, sunt luați la o laltă cu cei dintâiu și astfel drepturile lor ignorate.

În ultimul timp și la Justiție s'a dispus scoaterea la pensie a funcționarilor ce au atins limita de 57 ani ca vârstă cum și aceora cari au 30 ani de serviciu în funcțiune.

Unindu-ne cu totul la argumentele expuse de D-I Eugen Petit, Consilier la Curtea de Apel din Iași, în sus menționatul articol și pentru aceleași motive se constată în mod evident, că s'au trimis la pensii tocmai elementele cele mai bune, cu pregătiri superioare și se mențin foarte mulți din cei care nu au la bază decât cursul primar. Această ocazie ar fi fost bine venită, dacă scoaterea la pensii s'ar fi făcut pe baza pregătirilor și studiilor judecătorești și mai întâi s'ar fi scăpat instanțele noastre de *analfabeți cu obiceiuri ce nu le fac de cât degradare și rușine*.

De aceeași părere și convingere suntem și noi cum că: „este dovadă că pe la Ministerul Justiției trece un om” mai ales că acordarea de gradații la magistrați este un fapt împlinit și de aceea credem necesar a atrage bunevoitoarea atenție a d-lui Ministru ca și pentru funcționarii judecătorești să acorde o deosebită grijă atât în selecționare, cât și la avansare și gradații pe loc deoarece funcționari cu studii liceale și dovediri ca apti și capabili sunt și rămân de ani de zile neavansați (sunt impiegați stagieri de câte 10 ani în acelaș grad).

Credem că este datoră nu numai a d-lui Ministru de Justiție, dar chiar a tuturor magistraților și în special a șefilor de instanțe ca, să caute să selecționeze cât se poate mai bine personalul judecătorec, pentru însuși prestigiul magistraturei și justiției, iar la comandări, numiri și avansări, să se țină seamă de studiile aptitudinile și pregătirile fiecăruia, acordându-se gradații indiferent de funcțiunea ce îndeplinesc.

Pentru pregătirea specială a funcționarilor judecătorești, ar fi necesar, reînființarea *cursurilor de impiegați*, pe lângă fiecare Curte de Apel, *asa cum s'a făcut până în 1925 în Transilvania și în Bucovina*, cari cursuri să fie frecventate de funcționarii judecătorești-absolvenții a cel puțin cursul secundar inferior și cari sunt în funcțiuni judecătorești cel puțin de un an. După terminarea acestor cursuri și depunerea examenului, să se definitiveze în funcțiuni și să se acorde gradul de impiegat clasa III, dispărând gradul de *impiegat stagiar-definitiv*, care nu știm prin ce ciudată interpretare a luat naștere, căci legea nu l'a creat.

Tot pentru buna selecționare a personalului judecătorec, credem că este necesar, ca funcțiunile de ajutor greșier și greșier să fie complectate numai cu funcționari cari pe lângă cursurile și examenele de impiegat, și după funcționarea timp de 3 ani efectiv în această

calitate, să urmeze un alt *curs special de greșier*, așa cum sunt cursurile de director de carte funduară, și numai cei reușiți la examenul acesta, să poată fi numiți greșier și ajutori de greșier. Aceste cursuri se impun cu atât mai mult cu cât vedem că pentru notari, jandarmi, poștă, c. f. r. directori de închisori, etc. sunt *asemeni cursuri de specializare*, iar școala de studii administrative, complectează această dovadă și credem că cel puțin tot atât de importantă este și funcțiunea judecătorească, dacă nu chiar mai mult.

Pentru Doctorii și licențiații în drept, să nu se ceară examenul de mai sus, însă greșierii și ajutorii de greșieri cu aceste titluri, să fie considerați ca făcând parte din magistratură și să fie supuși tuturor obligațiilor și drepturilor ce se acordă magistraților.

Gelos de prestigiul magistraturei și al Justiției, am făcut aceste semnalări, bazate pe o experiență de 26 ani, din care 15 în vechiul Regat, iar 11 în Transilvania, și cred că fac un real serviciu magistraturei, căci prestigiul complet al acesteia numai atunci va fi, când și personalul judecătorec va fi selecționat cu mai multă grijă și interes.

Pentru funcționarii judecătorești, având la bază cel puțin 4 clase secundare, credem că este logic, drept și echitabil, să li-se acorde și acestora gradații pe loc, așa cum s'a acordat până în 1925 în Ardeal, Banat, Crișana, Maramureș și Bucovina, căci dacă „munca” magistraților trebuie plătită cu salarii cari să le dea puțința unui trai omenesc, ținându-și prestigiul delicatei lor situații sociale și ferindu-i de tentații nesănătoase”, tot astfel și pentru funcționarii judecătorești, auxiliarii justiției și magistraturii, li-se cuvine acelaș drept, dacă nu pentru „prestigiul situații sociale” dar pentru dreptul de a trăi și să-și poată susține familia și să-și crească copii.

Dacă din punct de vedere social se poate face deosebire dintre magistrat și funcționar, credem însă că în privința dreptului de a trăi, nu se poate face nici o excepție și nici o deosebire, întrucât și unul și altul sunt oameni și au dreptul a trăi ca atare.

25 Iulie 1930.

V. GLOD-SILIȘTEANU

CONGRESUL JURIDIC INTERNAȚIONAL AL AVIAȚIUNII

Al IX-lea Congres juridic pentru redactarea Codului Internațional al Aerului își va începe lucrările la Budapesta, la 29 Septembrie a. c.

Precum arătam cu prilejul precedentului Congres, de la Madrid, — în paginile prezentei reviste 1) gruparea aceasta internațională este formată din delegații oficiali ai 44 State de pe glob (membre ale Societății Națiunilor care priveghează necesitățile materiale ale operei întreprinse). Un protocol inițial încheiat între reprezentanții țărilor participante și conșințit ulterior de aceste State, stabilește obligația, pentru fiecare din puterile aderente, de a ratifica întocmai fără modificări privite sub prisma vederilor *naționale*, organismul juridic internațional elaborat de juristii din omenire, căruiă nici astăzi, poate, nu i se bănuște încă uriașa importanță de securitate practică și utilitară, — cu toate progresele neîncetate ale locomotiunii aeriene.

Incepută în 1909, prin sforțările primilor promotori, vizionari la acea epocă, d-nii d'Hooghe și Delayen, redactarea acestui Cod internațional (prima încercare pozitivă de reali-

1) Vezi „Curierul Judiciar” anul XXXVII, no. 19, p. 295-296 și istoricul mai amplu arătat acolo.

zare a unei opere juridice internaționale cu egală putere sancționatoare în toate Statele părtașe), neîntreruptă nici chiar de marele război al popoarelor, a fost continuată în 8 congrese, ținute rând pe rând la Paris, Geneva, Frankfurt/a. M., Monaco, Praga, Roma, Lyon și Madrid, punându-se la punct și adoptându-se textele a 87 articole. Codul este împărțit în cinci părți fundamentale: 1) dreptul *public* aerian (libertatea atmosferei, dreptului de război aerian, exteritorialitatea în materie de locomoțiune aeriană, naționalitatea aeronavelor și aeroporturilor); 2) dreptul *privat aerian* (reglementarea intereselor particulare, civile și comerciale, traficul propriu zis); 3) dreptul *administrativ* aerian (căile și drumurile aeriene, reglementarea administrativă a călătoriilor cu aeronavele a capacității piloților, a poliției navigației aeriene deasupra aglomerărilor omenești urbane ori rurale, regiunilor industriale, zonelor de apărare națională, cum și a măsurilor de poliție sanitară și de igienă); 4) dreptul *fiscal* aerian (vămile, barierele, taxele, controlul călătoriilor și al mărfurilor); 5) dreptul *penal* aerian (crimele și delicturile contra siguranței publice, contra intereselor particulare, abuzurile de autoritate, stingheririle liberului exercițiu al locomoțiunii aeriene, degradările de monumente, atentatele contra însăși aparatelor zburătoare, legitima apărare și forța majoră, -- concepute sub unghiul penal).

La ordinea de zi a lucrărilor Congresului dela Budapesta, figurează următoarele chestiuni, pentru dezbaterea cărora sunt prevăzute opt sedințe plenare: circulația aeriană deasupra mărilor, în plin ocean, regimul insulelor flotante, regimul juridic al hidroavioanelor, crimele și delicturile săvârșite pe bordul navelor zburătoare, revizuirea și reajustarea textelor deja votate anterior și punerea lor în concordanță și armonie cu noile contingente ale progreselor și cerințelor locomoțiunii aeriene, veșnic perfecționate.

La acest Congres juridic internațional, ca și la cele precedente, România este reprezentată oficial prin semnatarul acestor rânduri (2).

CONSTANT IONESCU
Avocat al Statului

TRIBUNALUL PRAHOVA S. I.

Audiența de la 19 Decembrie 1928

Președinția D-lui DEM MOISESCU, Jude-Președinte
Cecilia Haralamb și Cecilia Voia Tutoare, cu jud. Sindic al
falim. T. Antoniu

Sentința civilă No. 714

Divorț. Efecte în ceiace privește pe copii, Treimea cuvenită minorilor. Răscumpărare; caracterul grațios al procedurii. Reprezentarea minorilor. Art. 285 al. XI c. civ.

1. Treimea cuvenită minorilor conf. art. 285 c. civ. este o transmisiune de drepturi, sui-generis, care se stabilește definitiv de Tribunalul ce pronunță despărțenie dintre soți, peste voința părâtului culpabil.

2. Părintele culpabil va putea să-și răscumpere porțiunea cuvenită copiilor în nudă proprietate, în conf. cu art. 285 al. XI c. civ. Această conversiune stabilită de lege nu constituie o stabilire de drepturi contradictorii, ci transformarea unei obligațiuni în altă obligațiune fixată de lege și păstrată creditorilor săi copii, fiind dar o simplă cerere de natură grațioasă ce se cercetează luându-se concluziunile reprezentantului Minist. Public.

2) Un tratat mai amplu de drept și legislațiune aeriană, deja anunțat, datorit d-lui Constant Ionescu, avocat, va apare în curând în „Biblioteca Universitară a Pandectelor Române“.

Stabilirea drepturilor părinților și copiilor fiind desăvârșită din momentul pronunțării hotărârii de despărțenie, această răscumpărare făcută posterior și în cadrul textului, nu poate fi considerată decât cel mult ca un mod de executare, lăsat prin lege la facultatea debitorului, astfel că ai săi creditori nu mai pot face vreo obiecțiune.

3. Fraudă; aplicare de speță.

Tribunalul,

Asupra prezentei contestațiuni introdusă prin petițiile înregistrate la No.,... de către Cecilia Haralamb și Cecilia Voia ca tutoare legală a minorului Dumitru N. Haralamb, cu domiciliul..., la vânzarea silită a vici din Valea Călugărească-Prahova, făcută de judecătorul sindic al falimentului T. Antoniu,

Având în vedere susținerile părților, concluziunile reprezentantului Minist. Public, actele și lucrările de la dosar:

Având în vedere că în fapt se constată că prin sentința de divorț No. 102 din 912 T. Dolj, s. I, s'a desfăcut căsătoria dintre Cecilia și Lt. col. N. Haralamb, atribuind mamei pe cei doi copii azi contestatori și recunoscându-le dreptul la o treime în averea tatălui lor, compusă dintr'un teren cu 12 ha. vie situată în Valea Călugărească. La 11 Dec. 1914, prin actul aut. No. 20.265 T. Ilfov, Lt. col. N. Haralamb vinde colonelului D. Haralamb, via sa din Valea Călugărească obligându-se vânzătorul ca în termen de șase luni să răscumpere treimea cuvenită copiilor săi, ceia ce obține prin sent. civ. 165 din 915 a T. Prahova s. III-a, fixându-se la suma de 11.750 lei drepturile minorilor, în care scop s'a ordonat luarea unei inscripții ipotecare asupra acelei vie (Ordon. No. 204 din 915. Prin actul aut. 8842 din 925 T. Ilfov s. Not., colonelul D. Haralamb vinde via din Valea Călugărească ce o cumpărase prin actul sus arătat, către T. Antoniu, urmând ca prețul să se achite prin rate stabilite, iar drepturile de creanță ce păstră asupra acestuia, le cedează Băncii Com. Ital. și Română (actul aut. 28.507 din 925 T. Ilfov s. Not.). Debitorul T. Antoniu fiind declarat în stare de faliment, bunurile sale sunt scoase în vânzare la cererea judec. sindic; la această vânzare, descendenții Lt. col. N. Haralambie fac prezenta contestațiune, opunând că evaluarea făcută de tribunalul care a admis răscumpărarea, fusese tardivă, deoarece la acea dată (1915) bunul era deja vândut, și făcută în fraudă drepturilor minorilor și că, pe de altă parte, sentința de răscumpărare nu le poate fi opozabilă, întrucât minorii nu au fost reprezentați la pronunțarea ei.

Având în vedere că legiuitorul hotărăște prin art. 285 c. civ. în mod expres, efectele despărțeniei în ce privește pe copii,

Că în acest scop spre a asigura pe cât cu puțință existența, creșterea și căpătuirea copiilor, stabilește că o treime din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie pentru cauză determinată, se cuvine copiilor ieșiți din căsătorie;

Că, această transmisiune de drepturi *sui-generis* se stabilește în mod definitiv de chiar tribunalul care pronunță desfacerea căsătoriei, rămânând perfectă prin transcrierea din oficiu în registrul de mutațiuni de proprietate, ceia ce în specie se constată că s'a efectuat (tr. 6206 din 915 T. Prahova);

Că, această expropriere parțială a părintelui culpabil, se face prin voința sa, spre a-l obliga să corespundă obligațiunii naturale de căpătuire a copiilor;

Că de asemeni, peste voința copiilor pe cari legea îi protejează, dar nu le recunoaște dreptul a face pe părinți să se deseseze de bunuri în favoarea lor, prin art. 285 al. XI se recunoaște părintelui dreptul a răscumpăra porțiunea cuvenită copiilor în nudă proprietate, fixându-i echivalentul la de 10 ori venitul acelei porțiuni, sumă ce se va depune

la Cassa de depuneri sau se va păstra de soj, luându-se pentru garantare, o inscripție ipototecară;

Că această conversiune stabilită de lege, fiind lăsată la facultatea soțului condamnat, neconstituind vre-o stabilire de drepturi contradictorii ei transformarea unei obligațiuni în altă obligațiune fixată de lege și păstrată creditorilor săi copii, urmează a se privi ca o simplă cerere de natură grațioasă ce se cercetează de tribunal luându-se concluziunile reprezentantului Minist. Public. Conf. art. 81 pr. civ.

Că stabilirea drepturilor părinților și copiilor, este desăvârșită din momentul pronunțării hotărârii de despărțenie, culpabilitate a soțului și atribuire a copiilor, astfel că această răscumpărare făcută posterior și în cadrul textului, nu poate fi considerată decât cel mult ca un mod de executare lăsat prin lege la facultatea debitorului, astfel că ai săi creditori nu mai pot face vre-o obiecțiune;

Că de altfel, chiar din spiritul textului rezultă caracterul administrativ și grațios al cererii de răscumpărare, întrucât această facultate nu este îngădită de nici o formă procedurală, pe când în aliniatul următor, care prevede dreptul anumitor creditori de a ataca mutațiile de proprietate operate prin sentința de despărțenie în favoarea copiilor, se arată că în această împrejurare, copiii minori vor fi reprezentați printr'un tutore ad-hoc;

Că astfel fiind, indiferent că oponentii de azi au fost sau nu reprezentați în instanța care a cercetat cererea de răscumpărare a treimeii, formulată de Lt. col. N. Haralambie, stabilindu-se din sentința No. 165 din 915 a T. Prahova s. III-a că au fost puse concluziuni de reprezentantul Minist. Public, acest motiv de contestație urmează a se respinge ca nefondat.

Asupra celuilalt motiv de contestație:

Având în vedere că prin nici un fapt nu reiese vre-o fraudă în operațiunile de răscumpărare a treimeii atribuită minorilor;

Că evaluările au fost făcute de tribunal, bazat pe expertiza efectuată în prealabil și alte elemente arătate în mod amănunțit în sentința No. 165 din 915 a T. Prahova s. III-a;

Având în vedere că din examinarea actului de vânzare intervenit între Lt. col. N. Haralambie și colonel D. Haralambie, rezultă că a fost vândută via „astfel cum s'a descris în prezentul act, exclusiv nuda proprietate” ce fusese rezervată copiilor săi, cuprinsă în act sub rezerva răscumpărării în baza art. 285 al. XI c. civ.;

Că de altfel, această nudă proprietate a și fost evaluată între părți la suma de 8500 lei din prețul total, stabilindu-se cine să plătească diferența ce ar fi eventual în plus, dându-se mandat cumpărătorului, în acest sens;

Că prin urmare, perfectarea convenției în ce privește zisa nudă proprietate, eră sub condițiunea răscumpărării ei și aceasta realizându-se prin paza formelor legale, vânzarea se poate considera ca validă;

Că prin urmare, la data răscumpărării treimeii, Lt. col. N. Haralambie avea drepturi asupra acestei nude proprietăți, ba chiar obligațiunea de a o răscumpăra;

Că astfel, din cuprinderea actului de vânzare, ca și din intențiunea părților sau prezumțiuni, nu rezultă fraudă, aceasta urmând a fi stabilită prin dovezi indubitabile;

Că de asemenea, nici din diferența valorii bunului la acea dată față de valoarea sa de azi, nu pot reieși elemente de fraudă, întrucât evaluarea a fost făcută de o instanță judecătorească, între timp au putut fi făcute îmbunătățiri și este notoriu cunoscută marea diferență în monedă a valorilor ante și post-belice, datorită unor cauze de ordin general economic;

Că astfel, acest motiv nefiind dovedit, urmează de asemeni a se respinge.

Pentru aceste motive redactate de d.l. Judecător Radu Dimiu, Trib. respinge contestația etc.

(ss) *Dem. Moisescu, Radu Dimiu.*

NOTA

1) Principiile referitoare la deosebirea dintre jurisdicțiunea grațioasă și jurisdicțiunea contencioasă. Aplicațiuni practice în legătură cu speța.

Speța judecată de Trib. Prahova pune în discuțiune o importantă și delicată problemă de drept procedural și anume: deosebirea între jurisdicțiunea grațioasă și cea contencioasă.

Distincțiunea, între aceste două jurisdicțiuni, a provocat, în practică, vii controverse și foarte mari dificultăți.

Discuțiunile urmate în doctrină au fost cu atât mai greu de rezolvat, cu cât lipsește, în privința acestei probleme, un suficient material interpretativ și documentar istoric, deoarece ambele instituțiuni au avut o existență foarte vagă în dreptul român, în dreptul canonic și în vechiul drept francez.

Părerile exprimate în doctrină și jurisprudență se pot rezuma în două sisteme:

1. *Primul sistem* îmbrățișează opiniunea, potrivit căreia jurisdicțiunea contencioasă există ori câte ori ne găsim în fața unui litigiu, a unei contestațiuni reale sau aparente, provocate de un conflict ivit între două sau mai multe persoane, în scopul ca justiția să recunoască drepturile și obligațiunile respective ale litiganților sau în scop de a lua anumite măsuri în vederea soluționării procesului.

În spiritul acestui sistem, jurisdicțiunea grațioasă ori voluntară există atunci când este vorba de judecătorul să se pronunțe într'o chestiune, ce este în afară de orice proces sau atunci când este vorba de atribuțiunile judecătorului cu privire la anumite constatări, la măsuri de protecțiune sau tutelă ori la exercițiul unui control.

În această din urmă ipoteză, care alcătuiește caracteristica jurisdicției voluntare sau grațioase, judecătorul nu este chemat să se pronunțe asupra unui drept protivnic, ce face obiectul unui proces, nici să ia măsuri pregătitoare în vederea soluționării unui proces existent.

În situațiunile procedurale, ce intră în sfera jurisdicțiunei grațioase sau voluntare, nu există contradictor, pentru cuvântul că nu există parte adversă; instanța este angajată numai de unul sau mai mulți petiționari.

Tocmai din această cauză, deciziunile pronunțate pe cale grațioasă, nu se bucură de autoritatea lucrului judecat.

După această teorie, nu poate exista jurisdicțiune contencioasă ori de câte ori judecătorul se găsește în fața unei contestațiuni, sau ori de câte ori este chemat să ia măsuri în legătură cu o contestațiune pendentă.

Din punctul de vedere al rolului, pe care judecătorul îl are atunci când este obligat să se pronunțe, asupra unor măsuri necesare, solicitate de o parte, fie înaintea unui proces fie în cursul unui proces, se admite că intervențiunea judecătorului este în legătură cu exercițiul atribuțiilor sale de jurisdicție contencioasă, întru cât, în toate aceste cazuri, există o parte litigantă, în contra căreia aceste măsuri sunt cerute și cari îi sunt opozabile din momentul încuviințării lor.

Tot în categoria actelor ce alcătuiesc jurisdicțiunea contencioasă sunt socotite și cererile sau măsurile, asupra cărora judecătorul trebuie să statueze și care au o legătură directă cu executarea silită a hotărârilor sau a ori căror altor titluri executorii, din cari rezultă favoarea cuiva, față de altă persoană, drepturi protivnice.

2. *Cel de al doilea sistem*, susținut de Glasson, preconizează, pentru diferențierea jurisdicțiunii contencioase de jurisdicțiunea grațioasă, criteriul caracterului contradictor sau necontradictor al procedurii și instrucțiunii procesului, iar nu existența sau lipsa unui litigiu și nici natura funcțiunii juridicționale a magistratului, ori caracterul măsurilor asupra cărora acesta este chemat să se pronunțe.

Din acest punct de vedere, vom semnala o decizie a C. Apel Iași, prin care s'a hotărât că dreptul de răscumpărare al soțului vinovat e un drept de natură contencioasă, care nu poate fi valorificat de cât numai în urma unei discuțiuni contradictorii, între toate părțile interesate, în scopul de a se fixa echivalentul și toate condițiunile răscumpărării. (Curtea de Apel Iași, S. II, No. 114 din 1915, *Codul civil adnotat* de Hamangiu și Georgean, vol. I, art. 285, n. 24, p. 349).

Matei Cantacuzino arată că operațiunile acestei schimbări sau răscumpărări trebuie făcute sub controlul justiției, fără a preciza, însă, dacă acest control se face după proc. specială, lipsită de contradictor a actelor de jurisdicție tutelară priuitoare la incapabili, sau constituie obiectul unui litigiu, ce trebuie introdus și desbătut, potrivit regulilor contradictorului legitim pe calea dreptului comun. (Vezi *Matei Cantacuzino*, Elementele dreptului civil, No. 684, pag. 705).

Jurisprudența franceză este ezitantă între ambele sisteme, fără a fi manifestat o preferință pentru unul sau altul (Vezi Glasson și Tissier. *Traité Théorique et pratique de procédure civile*, éd. III, vol. I, p. 33, 36, cu trimiteri la jurisprudența franceză și doctrină; René Japiot, *Traité élémentaire de Procédure civile et Commerciale*, No. 130, 136, 163, 202. L. Crémieu, *Précis Théorique et Pratique de Procédure civile*, No. 38. Recomandăm pentru studiul acestei chestiuni valoroasa lucrare a d-lui prof. P. Vasilescu, *Camera de Consiliu*, p. 16—25, Editura *Curierul Judiciar*).

La greutățile de ordin teoretic, pe care le provoacă existența acestei controverse, se adaugă în practică și îndoiala asupra naturii și efectelor materiale ale actului jurisdicțional supus soluțiunii instanțelor judecătorești.

În legătură cu principiile discutate mai sus, Tribunalul Prahova, prin sentința de față, hotărăște că dreptul de răscumpărare al părintelui vinovat nu are un caracter contencios, el făcând obiectul unei simple cereri de natură grațioasă, pentru a cărei rezolvare Tribunalul nu are altă obligațiune decât aceea de a lua concluziunile Ministerului public.

Motivarea Tribunalului este foarte interesantă și seducătoare; redactorul sentinței a apărut cu talent teza caracterului grațios al actului. Totuși este îndoelnic dacă cererea de răscumpărare, formulată de părinte, poate fi socotită ca un act ce intră în sfera jurisdicțiunii grațioase, ce ar putea fi cercetată fără contradictorul legitim, caracteristic acțiunilor principale de drept comun.

Tribunalul Prahova arată că stabilirea drepturilor părinților și copiilor este desăvârșită, încă din momentul pronunțării hotărârii de despărțenie.

Este, însă, de observat că, hotărârea de despărțenie, nu soluționează chestiunea răscumpărării treimeii legale de către soțul vinovat.

Răscumpărarea este o facultate, adică un drept subiectiv, de care soțul poate face uz sau nu și care, ca toate drepturile patrimoniale, urmează a fi cerut și valorificat prin justiție, față de copii sau reprezentantul lor, în care scop, evident, că trebuie angajată o instanță, după toate regulile și întreaga tehnică a contradictorului.

De altfel, dreptul de răscumpărare a soțului, nici nu poate fi soluționat prin sentința de divorț.

El apare ca un corolar virtual al acestei sentințe, care nu s'a ocupat și nici nu se putea ocupa de discuțiunea și recunoașterea lui.

Fiind vorba, deci, de o pretențiune, al cărei obiect tinde la o operațiune translativă forțată a nudei proprietăți a treimeii legale ce aparține copiilor, caracterul acestui drept face ca el să fie juridicește asimilat cu un drept real, echivalent aceluia ce se reclamă pe calea unei acțiuni de revendicare.

În adevăr, în ultimă analiză, cererea părintelui ajunge la rezultatul reintegrării lui în dreptul absolut de proprietate, de care fusese expropriat prin efectul sentinței de divorț.

Nu poate fi vorba, în speță, de un simplu act de jurisdicție grațioasă, intervenit asupra modalității de executare a unui drept preexistent, judecătorește recunoscut, nici de o măsură de control sau de un act de pură administrațiune privată, pentru ca judecătorul să poată statua conform art. 104 pr. civilă, în Camera de consiliu fără chemarea părților.

În adevăr, prin art. 104 pr. civilă se dă în atribuțiunile Camerei de Consiliu deslegarea acelor cereri, în care este nevoie de mijlocirea judecății fără ea, însă, petiționarul să urmărească stabilirea unui drept protivnic, față cu cineva.

Ceva mai mult: ca o măsură de prudență și pentru evitarea surprinderilor, legiuitorul procedurii civile a prevăzut, prin art. 104 al. II, că chiar în materie de jurisdicțiune grațioasă, judecătorul poate dispune chemarea părților, ori de câte ori ar socoti necesar că soluționarea cererii reclamă anumite lămuriri din partea lor.

Dreptul de răscumpărare nu poate fi cercetat și soluționat fără contradictor, deoarece el presupune, în prim rând, o dovadă ce reclamantul trebuie să administreze cu privire la stabilirea venitului porțiunii atribuite copiilor, știut fiind că potrivit art. 285 c. civ., exercițiul dreptului de răscumpărare este condiționat de împrejurarea ca soțul să ofere, pentru nuda proprietate a treimeii, venitul ei de 10 ori.

Această dovadă prealabilă pe care trebuie să o facă soțul reclamant, poate da naștere la contestațiuni, cu privire la exactitatea ori neexactitatea venitului indicat în cererea soțului.

Aceste contestațiuni pot reclama o expertiză, măsură pregătitoare, care nu poate fi ordonată, date fiind împrejurările, decât după ce se va fi ascultat în prealabil și concluziunile copiilor sau reprezentantului lor. Copii pot face obiecțiuni asupra condițiilor tehnice ale expertizei și să ridice excepțiuni cu privire la persoana expertului.

Al admite altfel, ar fi să se dea loc în practică la abuzuri și să se oblige copiii, cari au fost condamnați la restituirea nudei proprietăți a treimeii, să facă contestațiune la executare, ceea ce ar fi în contra unei bune administrațiuni a justiției, deoarece este mai oportun și mai util, din punctul de vedere al protecțiunii copiilor și a interesului social, ca drepturile copilului să fie apărate într-o instanță contradictorie, regulat deschisă, iar nu pe calea unei contestațiuni la executare, când reclamațiunea lor ar putea rămâne fără nici un efect practic, în cazul când tatăl ar fi înstrăinat porțiunea revendicată dela copii, iar cumpărătorul s'ar pune la adăpostul validității înstrăinării, justificată pe principiile ce guvernează problema achizițiunilor obținute de la proprietarul aparent.

Dar în afară de aceasta, cererea de răscumpărare a părintelui poate fi paralizată prin diferite incidente sau excepțiuni ori fine de neprimire, rezultând din situațiuni speciale, referitoare la calitatea, capacitatea sa, la renunțarea lui, expresă sau tacită, în privința exercițiului dreptului de răscumpărare sau la decăderea lui din acest drept, provocată prin faptul înstrăinării uzufructului sau chiar a cedării dreptului de a reclama răscumpărarea.

Toate argumentele acestea, cari nu sunt în acord cu teza Tribunalului Prahova, nu aduc, însă, nici o micșorare motivării excelente, prin care distinsul judecător d. Radu Dimiu justifică soluțiunea problemei discutată în textul sentinței.

Chestiunea aceasta nu a fost desbătută prea frecvent în jurisprudența noastră, pentru ca ea să nu dea naștere la incertitudinea de interpretare și aplicațiune, ce pare fatal legată de viața problemelor de drept.

De altfel, sentința Tribunalului Prahova nu este izolată în jurisprudența noastră.

Tot în acest sens s'a pronunțat și Curtea de Apel din București, hotărând că dreptul soțului vinovat, de a răscumpăra treimea nudei proprietăți atribuite copiilor, neavând un caracter protivnic, ei fiind o simplă măsură de transpunere poate fi tranșat pe cale grațioasă în camera de consiliu, fără a se impune soțului vinovat obligațiunea de a recurge la procedura unei acțiuni principale. (Curtea de apel București IV, 8 Decembrie 1912, *Curierul Judiciar* No. 72 din 1912).

II) Caracterizarea juridică a dreptului de răscumpărare a soțului vinovat. Transmiterea forțată a proprietății în favoarea copiilor. Efecte în raport cu situațiunea patrimonială a soțului, a copiilor și în raport cu drepturile terților.

Suprema noastră Curte a decis că dreptul de proprietate al copiilor asupra treimeii, din averea soțului vinovat, fiind dobândit de copii în temeiul legii, care, prin art. 285 cod. civil, ordonă această translațiune forțată a proprietății, transmisiunea treimeii se operează de drept, fără a fi neapărat trebuit ca ea să fie menționată prin chiar sentința de divorț sub sancțiunea pierderii dreptului copiilor.

Această soluțiune rezultă și din împrejurarea că legea dă drept procurorului să întindă transcrierea și asupra imobilelor neprevăzute în sentința de divorț.

Astfel fiind, urmează a fi respinsă contestațiunea soțului vinovat, prin care se tinde la anularea transcrierii sentinței de divorț pentru motivul că prin sentință nu se recunoaște nici un drept copiilor și nici nu se specifică averea asupra căreia s'a făcut mutațiunea (Alexandresco, II, p. 196).

De altfel, chiar dacă sentința de divorț nu ar fi transcrisă încă, ea este opozabilă soțului vinovat din punctul de vedere al transcrierii, de drept, în puterea legii, a treimeii în favoarea copiilor, deoarece formalitatea transcripțiunii este o măsură de publicitate, creiată pentru apărarea drepturilor terțelor persoane; ea nu prezintă nici un interes în raporturile dintre soțul vinovat și copii cu privire la operațiunea translativă a atribuirii treimeii legale. (Casația II, No. 209 din 1915, *Curierul Judiciar* No. 5 din 1916); Trib. Soroca, No. 367

din 25 Iunie 1926, *Jurisprudența Generală* pe 1926, No. 1363).

Unul din efectele ce decurg din caracterul acestei transiteri forțate a proprietății în favoarea copiilor, cărora li s'a atribuit treimea, este că ei devenind proprietari prin efectul legii, iar nu în temeiul unei convențiuni, nu li se pot opune dispozițiunile care reglementează strămutarea proprietății prin convenția părților. (Trib. Dolj II, 1 Aprilie 1924 *Curierul Judiciar* No. 28 din 1924).

Din punctul de vedere al consolidării dreptului copiilor în raport cu terții, s'a decis că din moment ce transmisiunea proprietății treimei se operează, în favoarea copiilor, încă din momentul transcrierii în registrul de mutațiuni, ei devin proprietari față de terți fără nici o notificare, art. 1393 cod. civil nefiind aplicabil în această materie. (Trib. Dolj II, 1 Aprilie 1924 *Curierul Judiciar* No. 28 din 1924).

Copilul însă nu poate dobândi posesiunea efectivă a treimei legale decât la moartea părintelui cu care se găsește, astfel, în indiviziune în tot timpul vieții acestuia. În timpul indiviziunii, el are situațiunea unui nud proprietar. (Trib. Soroca, n. 367 din 25 Iunie, 1926, *Jurisprudența Generală* pe 1926, No. 1363).

S'a susținut că, nici chiar la majoritate, copilul nu ar putea să consimtă la răscumpărarea treimei legale prin bună înțelegere, de către părintele său, deoarece aceasta ar putea da loc la fraude. (Alexandresco, II, pag. 197).

Credem această părere neîntemeiată, deoarece este greu de admis că măsura de protecțiune, creată de legiuitor prin atribuirea treimei legale în favoarea copiilor, să fie interpretată în sensul că ea ar putea constitui o „capitis diminutio“ a integrității drepturilor lor civile și o piedică adusă exercițiului dreptului de proprietate și principiului circulațiunii bunurilor, chiar și atunci când este vorba de o persoană perfect capabilă de a dispune nemărginit de patrimoniul său.

Capacitatea fiind regula și incapacitatea excepția, orice îngrădire a capacității trebuie să rezulte dintr'un text precis al legii.

S'a decis în jurisprudența noastră că întrucât prin art. 285 c. civil. se dispune că 1/3 din averea nemișcătoare, a soțului declarat vinovat prin sentința de divorț, trece în proprietatea copiilor rezultați din căsătorie numai din momentul transcrierii sentinței de divorț în registrul de mutațiuni, iar nu din momentul intentării acțiunii, urmează că soțul vinovat rămâne proprietar asupra întregii sale averi, în intervalul dela introducerea acțiunii și până la transcrierea sentinței, putând s'o înstrăineze valabil, dacă actele de înstrăinare au un caracter real și nu constituiesc o modalitate deghizată pentru fraudarea drepturilor copiilor. (Trib. Olt.

No. 708 din 1911, *Curierul Judiciar*, No. 26 din 1912).

Ca o consecință a principiului că soțul vinovat își păstrează în tot timpul vieții uzufructul treimei legale atribuită copiilor, s'a hotărât că acest uzufruct formează gajul creditorilor personali ai soțului vinovat. (Trib. Dolj II, 1 Aprilie 1924, *Curierul Judiciar* No. 28 din 1924. Vezi asupra dreptului de răscumpărare a soțului vinovat. *Tratat de Drept Civil Roman* de Hamangiu, Rosetti Bălănescu și Băicoianu, vol. I, No. 725).

Înainte instanțelor, s'a pus în discuțiune problema neconstituționalității art. 285 cod civil, întemeiată pe considerațiunea că atribuirea treimei legale copiilor, ar constitui o adevărată operațiune de expropriere.

Curtea de apel din Iași a avut prilejul să se pronunțe asupra acestei chestiuni, hotărând că art. 285 cod civil este numai o simplă modalitate de executare și constrângere a soțului vinovat pentru respectarea obligațiunilor ce are față de familie. (Curtea Apel Iași, II, No. 114 din 1915. *Codul Civil adnotat* de Hamangiu și Georgean, vol. I, art. 285, No. 24).

Matei Cantacuzino califică atribuirea treimei legale ca un efect exorbitant al legii, care consacră o translațiune forțată de proprietate, cu titlu de pedeapsă, echivalentă cu o expropriere, „hoc sensu“, în afară de prevederile constituționale și al cărei scop unic este asigurarea drepturilor succesoriale ale copiilor în contra înstrăinărilor, ce s'ar putea face de soțul vinovat.

Acest autor critică cu asprime dispozițiunea aceasta, introdusă de legiuitorul din 1906, socotind-o ca pe o măsură ce ese din toate punctele de vedere, din cadrul principiilor de drept și care nu face onoare spiritului juridic al autorilor reformei. (Matei Cantacuzino, *Elementele Dreptului Civil*, No. 684, pag. 704—706).

Dreptul de răscumpărare al soțului vinovat este un drept personal, care nu poate fi exercitat decât numai de părintele copiilor, iar nu și de copiii, pe care acesta i-ar avea dintr'o căsătorie ulterioară.

Jurisprudența noastră s'a pronunțat în sensul că natura întrinsecă a dreptului fiind echivalentă cu o transmitere forțată de proprietate în favoarea copiilor, urmează că treimea legală, atribuită acestora, nu este nici raportabilă și nici reductibilă, astfel încât urmează a fi scoasă din masa succesorală. (Curtea Apel Craiova II, 8 Decembrie 1920, *Pandectele Române*, 1922, II, p. 133; C. Apel Buc. IV, 21 Dec. 1925, *Buletinul Curților de Apel*, nr. 4 din 1926; Cas. I, No. 1138 din 1921, *Pandectele Române* 1922, I, p. 209; *Jurisprudența Română* No. 5 și 6 pe 1922; *Dreptul*, No. 18 din 1922; Hamangiu și Georgean, op. cit. vol. I, art. 285 nota 27. Vezi N. Georgean, *Studii Juridice*, vol. II, pag. 164).

Alexandresco susține deasemeni, că treimea legală nu este raportabilă nici reductibilă chiar și în cazul când ea ar întrece cotitatea disponibilă. (Alexandresco, II, p. 196).

Intr'o altă părere, treimea legală este raportabilă și reductibilă între descendenți. (Matei Cantacuzino, *Elementele Dreptului Civil*, p. 705; In același sens: *Tratat de Drept Civ. Rom.* de Hamangiu, Rosefti-Bălănescu și Băicoianu, vol. I, No. 718—720, p. 451—452).

Dreptul de răscumpărare poate fi exercitat de soțul vinovat fie contra copiilor săi, fie contra terților cărora copiii le-au transmis treimea, toată viața. (Trib. Fălțiceni, 22 Oct. 1925, *Pandectele Române*, 1925, III, p. 150).

Dacă, însă, soțul vinovat înstreinează uzufructul treimei legale, atribuită în nudă proprietate copiilor, dreptul său de răscumpărare se stinge, deoarece rațiunea acestui drept este de a consolida uzufructul soțului vinovat prin redobândirea proprietății treimei, trecută în baza legii în favoarea copiilor. (Trib. Dolj, s. II, 11 Nov. 1925, *Codul civil adnotat* de Hamangiu și Georgean, vol. V, Suppliment, art. 285, n. 5).

Atunci când unul din părinți atacă drepturile copiilor recunoscuți prin sentința de divorț, urmează să se numească un tutore ad-hoc, care să reprezinte pe copii în instanță, soluțiune care are loc conform art. 285 al. ultim c. civil și atunci când drepturile copiilor sunt atacate de către creditorii soțului vinovat.

Identitatea de situațiune juridică impune aceiașă măsură de protecțiune pentru ambele cazuri. (Curtea de Apel din București, s. IV, 8 Decembrie 1912, *Curierul Judiciar*, No. 72 din 1912).

TRAIAN ALEXANDRESCU

Pro-Decanul Baroului Ilfov

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II COMERCIALĂ

Audiența de la 5 Martie 1930

Președinția D-lui EUGEN ENESCU, judecător

Schonenberg cu Saul Marcovici

Sentința comercială No. 904

Legea accelerării. Acțiune intentată sub imperiul legii vechi. Întâmpinare. Dacă pârâțul este decăzut a mai cere un termen pentru depunerea întâmpinării sau este în termen a o depune în prima zi de înfățișare? Art. 61 al. 2 și 3; art. 10, 11, 14 și 37 legea accelerării.

Pârâțul dacă nu depune întâmpinarea în termenul fixat de președinte, este decăzut și nu mai poate căpăta un nou termen și nici depunerea în prima zi de înfățișare nu e în termen, căci prin formula „până la primul termen” trebuie să se înțeleagă timpul scurs până în ziua fixată pentru judecată, nu și ziua când judecata are loc.

Tribunalul deliberând,

În majoritate, a dat următoarea hotărâre.

Asupra cererii de amânare solicitată de pârît.

Având în vedere că pârîțul a cerut amânarea pentru a depune întâmpinarea, invocând în sprijinul cererii sale art. 61 al. 3 din legea accelerării.

Având în vedere că din examinarea dosarului se vede că reclamantul a intentat acțiune cambială a cărei judecare e supusă azi Tribunalului, la 7 August 1929, sub regimul dăci a vechii legi a accelerării, că această acțiune a fost comunicată pârîțului, care n'a depus întâmpinarea în cele 20 zile fixate de Tribunal, că după expirarea termenului de comunicare, reclamantul a cerut și obținut termenul de astăzi pentru judecare, când pârîțul cere termen pentru depunerea întâmpinării.

Având în vedere cuprinsul art. 61 al. 3 care spune: „pentru procesele ce se vor găsi în curs de judecată în momentul promulgării legii, pârțile vor putea modifica acțiunile, întâmpinările sau apelurile lor potrivit art. 10, 11 și 37 din prezenta lege, până la termenul fixat după punerea în aplicare a acestei legi”.

Considerând că din felul cum e redactat art. 61 al. 3, rezultă în primul rând că pârîțul în procesele intentate anterior promulgării legii, spre deosebire de cei din procesele intentate posterior, n'au dreptul decât la *modificarea întâmpinării*, ei nu pot pretinde dreptul de a *formula și depune întâmpinarea* așa cum o permite art. 11 pârîților din cea de a doua categorie. Pârțile vor putea *modifica* acțiunile, întâmpinările sau apelurile lor, etc., spune art. 61 al. 3, iar art. 11 spune: „pârîțul poate cere în această primă ședință un termen pentru *formularea și depunerea* întâmpinării.

Având în vedere că această deosebire de redactare nu e întâmplătoare, ci a fost voită de legiuitor, el a vrut să facă o deosebire între pârți cari sub regimul vechii legi primind acțiunea n'au depus întâmpinarea în termenul deferit de judecător, ceaceea a atras decăderea lui din dreptul de a mai depune întâmpinarea, decădere pe care legiuitorul nou a menținut-o și pârîților de care vorbește art. 11. Altfel nu era nici o rațiune să schimbe modul de redactare a celor 2 articole.

Considerând că chiar dacă am admite în ciuda dispoziției exprese a legiuitorului din art. 61 al. 3, care vorbește numai de modificările acțiunilor, întâmpinărilor și apelurilor — că până la primul termen fixat după punerea în aplicare a acestei legi — se poate depune nu numai o modificare de întâmpinare, dar chiar întâmpinarea, încă cererea pârîțului trebuie respinsă ca tardivă, fiindcă ea trebuia depusă până azi.

Intr'adevăr, literar prin formula „până la primul termen” trebuie să se înțeleagă timpul scurs până astăzi, fără ziua de astăzi, care e prima zi de înfățișare. Că este așa, rezultă din modul cum e redactat art. 61 al. 3 în raport cu art. 37, care vorbește de completarea sau modificarea apelului, cel mai târziu la prima zi de înfățișare, ceaceea presupune și ziua de înfățișare. Dacă legiuitorul în cazul art. 61 al. 3 ar fi vrut să cuprindă și ziua de înfățișare ar fi întrebuintat acelaș mod de a se exprima.

Având în vedere că intenția legiuitorului de a exclude din termen în cazul ce-l discutăm ziua de înfățișare, rezultă și din altă împrejurare și anume din aceea că în ipoteza art. 61 al. 3 nu mai prevede sancțiunea din art. 49 care vorbește de despăgubirile pe care pârîțul în ipoteza art. 11 și apelantul în ipoteza art. 37 trebuie să le plătească adversarului pentru amânarea pe care a provocat-o prin acțiunea lui.

Nu mai vorbește de aceste despăgubiri toemai pentru că el, pârâțul în conceptul legiuitorului nu mai poate provoca a. mânărea și n'o mai poate provoca numai dacă e silit să-și depună modificarea de întâmpinare cel mai târziu în ajun. Dacă o depune în chiar ziua înfățișării, reclamantul va fi eventual obligat de împrejurări să ceară termen spre a lua act de ea (art. 37).

Soluția contrară ar duce la acest rezultat bizar că ar trebui să plătească despăgubiri pârîtul în acțiunile noi — introduse sub imperiul actualei legi — în procese cari n'au suferit prea multe amânări, în afaceri pe care el nu le cunoaște încă bine, fiindcă n'au avut loc încă desbateri, din care cauză e justificată într-o măsură întârzierea lui de a depune întâmpinarea și să nu plătească despăgubiri pârîtul în procese vechi, cu uneori, mai multe amânări, afaceri cunoscută, în care putea formula până la termenul prevăzut de lege întâmpinarea.

Având în vedere că nici trimiterea pe care o face art. 61 la art. 10, 11 și 37, nu poate schimba cum s'a susținut, această soluție, fiindcă această trimitere se referă nu la epoca înăuntru căreia trebuie făcută întâmpinarea care e fixată de însuși art. 61, ci la cea ce poate cere pârîtul prin întâmpinare, adică arată că el poate depune noi dovezi în combaterea acțiunii reclamantului, formula cererei reconvenționale, chemare în garanție, etc.

Având în vedere că pe lângă aceste argumente, trase din textele legii accelerării, se mai poate invoca în sprijinul cererii reclamantului de a fi considerat pârîtul decăzut din dreptul lui de a depune întâmpinarea și un argument de rațiune scos din spiritul legii.

Legiuitorul, în anul 1929 ca și în anul 1925 a vrut să favorizeze grabnica soluționare a proceselor. În acest scop, interpretarea textelor trebuie făcută restrictiv. A extinde o dispoziție categorică de text, în sens contrar înseamnă a lucra contra vederei legiuitorului (în acest sens a se vedea și desbaterile parlamentare și adnotările legii în Adrian și Popa și Virgiliu Constantinescu, noua lege pentru accelerarea judecăților).

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Solomonescu, Tribunalul respinge cererea pârîtului.

(ss) Eugen Enescu, G. Solomonescu.

O P I N I U N E

Subsemnatul, asupra cererii pârîtului de a i se lua în considerare întâmpinarea pe care dânsul o depune azi în instanță, difer de părerea majorității și sunt de părere că pârîtul este în drept a depune azi în instanță acea întâmpinare și ca atare azi poate pune concluziuni în acel sens, pentru următoarele motive:

Din modul cum sunt redactate dispozițiunile art. 10, 11 și 61 al. III din noua lege a accelerării, reese că legiuitorul a împărțit procesele în două categorii: una aceea a proceselor intentate sub imperiul noiei legi și alta, aceea a proceselor intentate sub imperiul vechei legi și aflate în curs de judecată sub noua lege.

În ceea ce privește prima categorie, art. 10 și 11 arată că părțile vor putea cere termen, reclamantul pentru complectarea sau modificarea cererii de chemare în judecată, iar pârîtul pentru formularea și depunerea întâmpinării, etc., adică părțile sunt în drept a cere, iar instanța obligată a le acorda termen.

În ceea ce privește categoria a doua, — părțile sunt în drept a depune modificările de acțiune, întâmpinare ori apel — „potrivit dispozițiilor art. 10, 11 și 37 din lege, până la primul termen fixat după punerea în aplicare a acestei legi“.

Expresiunea aceasta, „până la primul termen“ este o formulă intrinsecă, cuprinzând în ea și ziua termenului, întru cât nu se spune „până în ziua termenului“, iar primul termen este momentul când se face apelul nominal al părților și când pârîtul în speță a prezentat întâmpinarea pe care cere a fi luată în considerare.

Prin depunerea și luarea în considerare a întâmpinării nu se ocaziona implicite amânarea și deci nu este locul a se putea face aplicarea art. 49 din lege, căci presupunând că una din părți depune la dosar modificarea acțiunii sau

întâmpinării, în ajunul zilei de judecată, în acest caz, este de întrebare dacă partea cealaltă ar fi putut lua cunoștință de modificarea dela dosar, mai lesne decât atunci când ar fi depus-o chiar în ziua termenului, mai ales atunci când este vorba de chestiuni foarte importante puse în discuțiune?

Legiuitorul a voit să pună stavilă cererilor de șicană și ca părțile să se prezinte în ziua de judecată cu tot materialul de discuțiune, adunat, iar procesul în stare de judecată. În acest scop, este de văzut art. 10, 11 și 61 din lege în care se arată că părțile pot arăta dovezi noi și face cereri reconvenționale ori de chemare în garanție, fapte cari prin natura lor provoacă amânări justificate.

La obiecțiunea ce s'ar ridică că partea care nu a depus întâmpinarea în termenul deferit de legea veche, este decăzută din dreptul de a depune o alta sub noua lege care se referă la modificări, iar nu la depunere, răspundem cu argumentul că cei vechi nu au ce depune (introduce) ci ei modifică ceea ce se presupune a fi introdus; legiuitorul nou a menținut decăderile vechi și cari nu sunt menținute în legea nouă decât dacă ele au fost pronunțate virtual de instanță. Deci, o parte care ar fi putut decade dintr'un drept sub vechea lege, dacă această decădere nu a fost pronunțată de instanță și ea nu e menținută prin noua lege, partea nu e decăzută din dreptul său și poate face întâmpinare.

M. D. IVĂNCEANU,
Judecător de ședință Trib. Ilfov

BANCILE ENGLEZE de *Petru Drăgănescu-Brateș*, tratează evoluția băncilor din Anglia în timp de 100 ani; conține numeroși termeni de bancă; explică operațiunile și soluțiunile *crizelor bancare*.

De vânzare la librării și la *Curierul Judiciar*.

A apărut Revista de Drept Internațional organ al Institutului Român de Drept Internațional sub conducerea d-lor profesori Nicolae Titulescu și Demetru Negulescu, cu următorul cuprins:

La Société des Nations et les minorités de Nicolae Titulescu.

La Nationalité à la 1-ère Conférence de Codification de G. Guerrero, fost peședinte al Adunării Societății Naționalelor.

L'Union Internationale Européenne et l'Union Panaméricaine de A. Alvarez, Membru al Institutului Franței.

La révision du Pacte de la S. D. N., de Prof. W. Schucking.

Le Droit International d'autrefois et d'aujourd'hui de Prof. A. Gavaglieri.

La codification du Droit International de la Paix, de Prof. Ch. Visscher.

Le Droit des représailles dans les Conventions de la Haye du 20 Janvier 1930, de Prof. K. Strupp.

Les avis consultatifs de la Cour permanente de Justice Internationale, de Prof. Demetru Negulescu.

La jurisprudence roumaine en matière d'exequatur, de Victor Hillard, avocat.

Buletin bibliografic, jurisprudență internațională, dări de seamă, etc.

A apărut:

CURS DE DREPT ȘI PROCEDURĂ PENALĂ de D-l V. Dongoroz, cuprinzând noțiuni asupra întregii materii a dreptului și proc. penale, cu aplicațiuni speciale la funcționarii publici.

În depozit la Librăria „Curierul Judiciar“ S. A. Lei 200